

В. А. Чеботарьов,*доктор економічних наук,*
ORCID 0000-0003-1131-9116,
e-mail: vena.lnu@gmail.com,**С. В. Чеботарьов,***кандидат економічних наук,*
ORCID 0000-0001-5963-7637,
e-mail: iegor.chebotarov@gmail.com,*ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ*

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ «СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ»

Пропозиції авторів щодо розробки «Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей», представлені до Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України за поданням ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» у червні 2020 р. і схвалена міністерством їх подальша робота у відповідній Міжвідомчій робочій групі міністерства; попередні науково-практичні дослідження з розробки проблем соціально-економічного розвитку даних регіонів [1-3] і подолання наслідків війни на Донбасі [4]; участь у методично-організаційному забезпеченні грантової діяльності провідних міжнародних благодійних організацій з підтримки малого та середнього бізнесу Донецької та Луганської областей [5-7]; аналітична записка авторів за поданням ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 1. 07 2021 р. до Донецького наукового центру НАН України і МОН України та узагальнення напрацьовань вітчизняних дослідників за даною тематикою [8-10] є підґрунтям для таких пропозицій щодо вдосконалення і реалізації «Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року».

I. «Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року» (СЕР), розроблена Міністерством реінтеграції тимчасово окупованих територій України з заохоченням широкого кола представників державних органів влади, місцевого самоврядування, наукової спільноти і громадськості за своїм змістом і рівнем опрацювання, у цілому, відповідає своєму функціональному призначенню і може бути взята за основу щодо її практичної реалізації.

Є підстави відмітити, що Україна як держава в інституціональному, економічному й іміджевому вимірах багато втратила внаслідок неприйняття подібного роду документу вже протягом 2015-2016 рр. (вітчизняною наукою, зокрема, – й економічною, відповідні пропозиції на достатньо високому рівні політичній владі країни завчасно було представлено, однак – їх було проігноровано).

II. Оприлюднена СЕР, як основа опрацювання й реалізації дій органів законодавчої та виконавчої влади загальнодержавного і регіонального рівнів відповідних областей і органів місцевого самоврядування щодо практичної реалізації СЕР, разом з тим, (як і будь-який інший документ подібного характеру), містить певні змістовні, структурно-логічні та фактично-емпіричні (й редакційні) прогалини (їх вже детально визначено представниками вітчизняних наукових установ [9]).

Після встановленого шестимісячного періоду Міністерству реінтеграції тимчасово окупованих територій України з заохоченням створеної Національною академією наук України групи фахівців є доцільним розглянути пропозиції зацікавлених сторін та, у разі прийнятності, внести їх в остаточний варіант СЕР (при цьому слід вважати вкрай неприпустимими довготривалі обговорення, уточнення тощо).

III. Паралельно з роботою щодо вдосконалення і доопрацювання СЕР, Міністерству реінтеграції тимчасово окупованих територій є необхідним одразу опрацювати систему заходів державної регуляторної політики щодо реалізації СЕР.

З організаційно-методичного погляду у межах періоду до 2030 р. вважати за доцільне виокремити три часові етапи протягом три роки кожен: перший (2022 – 2024 рр.); другий (2025 – 2027 рр.); третій (2028 – 2030 рр.).

Таку роботу також є сенс проводити із заохоченням представників НАН України та інших профільних науково-дослідних установ країни.

З метою опрацювання системних засад удосконалення й ефективної практичної реалізації обговорюваного документу Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України в контексті розробки й провадження середньо- та довгострокових загальнодержавних планів соціально-економічного розвитку вважаємо за доцільне у змісті СЕР відобразити такі інституціональні, економічні, науково-технічні та природничо-охоронні заходи дер-

жавної регуляторної політики (пункт І даних пропозицій).

Перший запропонований захід державної регуляторної політики щодо вдосконалення змісту СЕР: «визначити сценарії і часові межі реінтеграції тимчасово-окупованих територій Донецької та Луганської областей у єдине правове, економічне та інституціональне (у тому числі, – інформаційне) поле України»¹.

Обґрунтування і закріплення у СЕР можливих сценаріїв і часових меж реінтеграції тимчасово неконтрольованих територій слід супроводити подальшою ідентифікацією базового (найбільш вірогідного) сценарію.

«1. Оптимістичний сценарій (у межах 3-5 найближчих років: протягом 2022-2026 рр.)

Базовий сценарій (у межах 7-10 майбутніх років: протягом 2028-2030 рр.)

Песимістичний сценарій (у межах 15-25 років: протягом 2037-2047 рр.)».

Така пропозиція (з ідентифікацією трьох принципово означених можливих сценаріїв) може бути відображена на сторінці 3 СЕР (після третього абзацу, який закінчується словами «... здійснюють свої повноваження в повному обсязі»).

З метою забезпечення наскрізного підходу щодо реалізації програмно-цільового розвитку визначена пропозиція та сценарії (за суттю: бо, можливо, можуть бути іншими часові межі трьох ідентифікованих сценаріїв) мають бути відображені у стратегіях і планах розвитку безпосередньо Донецької та Луганської областей, укрупнених районів у межах областей (у сучасних умовах ці аспекти практично випали з кола досліджуваних вченими і прогнорозовано не знайшли відображення у СЕР, що у контексті регіонального розвитку стане на заваді вже протягом майбутніх двох-трьох років) і створених об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

Загалом слід відмітити, що проблематика планування й методичного програмно-цільового забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад також не знайшла відображення у змісті СЕР; досвід роботи у Міжвідомчій робочій групі Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій дає підстави відзначити, що за поодиноким виключенням представники ОТГ, незважаючи на чисельні пропозиції Міністерства, не проявили особливої зацікавленості до розгляду питань розвитку своїх територій; у Луганській області такого роду зацікавленість виявили лише керівники Старобільської та Новопокровської громад.

Визначення і закріплення на державному рівні принципів перспектив і сценаріїв реінтеграції тимчасово неконтрольованих територій у єдине правове, економічне та інституціональне поле України слід вважати також вагомим чинником забезпечення

й безпосереднього проведення інформаційної протидії у гібридній війні Російської Федерації та необхідним і вагомим посилом для проукраїнські налаштованих громадян «по той бік» лінії зіткнення.

Такий підхід щодо визначення і закріплення на державному рівні можливих сценаріїв і часових меж реінтеграції тимчасово неконтрольованих територій у єдине правове, економічне та інституціональне поле країни також буде позитивно сприйматися міжнародною спільнотою з погляду підтвердження і демонстрації реальної та виваженої політики України у відновленні миру на Донбасі.

Другий запропонований захід державної регуляторної політики щодо вдосконалення змісту СЕР: розширення переліку очікуваних результатів прийняття й ефективної та соціально відповідальної реалізації СЕР такими положеннями (і відповідними, прийнятими за методикою СЕР, Індикаторами 2030).

«Підвищення інвестиційної привабливості Донецької та Луганської областей для внутрішніх і зовнішніх інвесторів, у тому числі – Європейського Союзу та Міжнародного валютного фонду».

«Формування ефективної системи управління новоутворених громад, покращення комунікації громадян з органами місцевого самоврядування та забезпечення соціальної згуртованості».

Перше з даних положень за логікою викладення очікуваних результатів у СЕР може бути додано на сторінці 30 за номером 9, а друге положення – на цій же сторінці за номером 10.

Таким чином, за прийнятою логікою висвітлення СЕР Індикатор 2030 відповідно до першого наведеного положення пропонується у наступному вигляді: « – зростання надходжень прямих іноземних інвестицій (%): Донецька область – 35%; Луганська область – 22%» (на сторінці 30 СЕР).

Індикатори 2030 другого запропонованого положення даного блоку:

« – довіра до місцевих органів влади: Донецька область – 4,3; Луганська область – 4,5»;

« – індекс рівня негативних стереотипів: Донецька область – 3,5; Луганська область – 3,4»;

« – громадський оптимізм: Донецька область – 5,5; Луганська область – 5,2» (сторінка 30 СЕР).

Третій запропонований захід державної регуляторної політики щодо вдосконалення змісту СЕР. Відхід від узагальненого підходу щодо характеристики територій Донецької та Луганської областей, контрольованих Україною: врахування і відображення реально існуючих принципів економічних, інституціональних і природничо-кліматичних відмінностей субрегіонального рівня (у Донецькій об-

¹ Тут і далі за текстом жирним шрифтом виокремлено фрагменти, які, у разі їх змістовного прийняття, можуть бути наведені у СЕР.

ласті подібного роду відмінності традиційно мають більшу варіацію як за економічною, так і за природничо-кліматичною та інституціональною ознаками).

Подібного роду узагальнені характеристики територій Донецької та Луганської областей є поширеними, практично, за всім змістом СЕР.

У Луганській області такими субрегіональними економіко-просторовими територіями є:

– типові старопромислові території («трикутник» Северодонецьк – Рубіжне – Лисичанськ; міста Щастя та Попасна);

– типові сільські території, площа яких складає до 4/5 сучасної території області, на яких практично втрачено промислові підприємства, інфраструктурні виробничі та логістичні об'єкти і соціальну сферу.

Недооцінка та/або ігнорування економічних, інституціональних і природничо-кліматичних відмінностей субрегіонів у межах Донецької та Луганської областей стане певним лімітуючим чинником реалізації СЕР, особливо – у практичній діяльності правомірно визначених суб'єктів інституціональної системи управління (Розділ IV СЕР) та прийнятті управлінських рішень багатьма новоутвореними об'єднаними територіальними громадами.

Четвертий пропонований захід державної регуляторної політики щодо вдосконалення змісту СЕР: врахування і відображення у СЕР сільськогосподарської структури і спрямованості функціонування сучасного регіонального економічного підкомплексу Луганської області.

Зокрема, Ініціативу 2.2 СЕР «Розвиток сучасного сільського господарства» є доцільним доповнити таким заходом (за змістом СЕР це може бути Захід 2.2.5)

«2.2.5. Захід: забезпечення основ структурної перебудови агропродовольчих секторів Донецької та Луганської областей із запровадженням системи державно-приватно-комунального співробітництва.

Завдання заходу: використання економічного потенціалу та інституціональної ролі агрохолдингів з метою запуску структурної перебудови агропродовольчих секторів Донецької та Луганської областей.

Територіальний принцип.

Заходи впроваджуватимуться на всій території Донецької і Луганської областей».

Особливо актуальним з запровадження запропонованого Заходу 2.2.5 є для Луганської області: два діючі в регіоні агрохолдинги «Агротон» і «Нібулон», які сконцентрували понад 100 тис. га земель сільськогосподарського призначення, консервують і провокують суто сировинну спрямованість діяльності (на відміну, наприклад, від агрохолдингу «АПК-Інвест», базою господарювання якого є Донецька область).

Агропродовольча сфера Луганської області (і сільські території регіону) перетворилися на си-

ровинний додаток Харківської області. Наприклад, унаслідок війни територія Луганщини не має сучасних м'ясопереробних підприємств (у Харківській області їх до двадцяти): за діючою моделлю спочатку «тіньовий бізнес» вивозить до підприємств Харківщини сільськогосподарських тварин (при цьому, нещадно ошукаючи селян), а потім до Луганщини завозиться продукція підприємств м'ясопереробної промисловості.

Далі. Виходячи з того, що внаслідок війни на Донбасі головною стримуючою проблемою агропродовольчих секторів Донецької та Луганської областей стала проблема збуту продукції, є доцільним доповнити зміст Заходу 2.2.4. «Відновлення сільськогосподарської інфраструктури». Зокрема, виклад Завдання заходу після слів «... за рахунок відновлення та розширення потужностей аграрної інфраструктури» доповнити наступним положенням **«та створення мережі обслуговуючих кооперативів сільської місцевості областей»** (стор. 81 СЕР).

Відповідно, є доцільним розширення Індикаторів Заходу 2.2.4 за рахунок нового: **«Покриття сільських місцевостей областей мережею обслуговуючих кооперативів»** (зі встановленням показнику 100% до 2025 р.) (стор. 82 СЕР).

Такі обслуговуючі сільськогосподарські кооперативи пропонуємо створювати в межах нових ОТГ; спектр діяльності кооперативів має охоплювати можливо більший перелік підгалузей сільськогосподарського господарства (але, без втрати сенсу економічної доцільності). Реалізація даної пропозиції буде мати ще один вагомий інституціональний ефект (окрім забезпечення економічної спроможності органів місцевого самоврядування та підвищення рівня життя на селі): вона значно усуне суперечності з Європейським Союзом щодо застосування умов функціонування вітчизняної агропродовольчої сфери до стандартів ЄС.

Стосовно пункту III даних пропозицій (необхідності паралельного зі вдосконаленням змісту СЕР опрацювання системи заходів державної регуляторної політики щодо безпосередньої реалізації СЕР) доцільними вважаємо такі доповнення до документу.

«Виокремлення першочергових «точок росту» соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей» (реалізація таких заходів має бути здійснена в межах запропонованого першого трирічного етапу реалізації СЕР; такі першочергові заходи мають забезпечити не тільки суто господарський ефект, а й сформувані інституціональний «поштовх» у створенні «поясу успішності» на Донбасі).

Доцільність виокремлення запропонованих першочергових «точок росту» посилюється ще й необхідністю залучення надзвичайних коштів задля їх практичного «здіяння».

«У Луганській області такими «точками росту» є доцільним виокремити наступні.»

Перша пропозиція щодо реалізації СЕР: «реконструкція лісових насаджень на незамінованих ланках методом рубки дерев з подальшим проведенням насаджень на відстані до 10-17 км від Станиці Луганської вглиб території області, які було пошкоджено внаслідок бойових дій».

Реалізація даного заходу на головному першому етапі – рубки дерев, не буде потребувати витрат державного бюджету та бюджетів місцевих органів (навіть забезпечить надходження коштів до бюджетів відповідних рівнів, що створить умови для подальшого проведення насаджень) оскільки вона на 100% може бути досягнена завдяки залученню на платній (але легальній і прозорій) основі суб'єктів приватного бізнесу регіону.

Друга пропозиція щодо реалізації СЕР: «проведення ремонтних робіт залізничної гілки Нова Кондрашівська-Нова – Старобільськ – Лантратівка та оновлення її локомотивного парку» (моральний і фізичний знос гілки та локомотивів не тільки практично унеможливають хоча б більш-менш цивілізоване використання даної гілки, яка є єдиною у західній частині області, а й створюють постійну загрозу життєдіяльності громадян вздовж усієї гілки).

Реалізація таких заходів одночасно стане складовою забезпечення щодо додаткового стимулювання побудови перетинки між залізничними гілками Попасна – Сватове – Куп'янск та Нова Кондрашівська-Нова – Старобільськ – Лантратівка.

Література

1. Ляшенко В. И., Червова Л. Г., Кузьменко Л. М. и др. Структурные трансформации старопромышленных регионов Украины: монография. НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. Донецк, 2013. 412 с.
2. Чеботарьов В. А. Державна регуляторна політика інноваційної структурної трансформації харчової та переробної промисловості: монографія. Луганськ: ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2011. 448 с.
3. Методичні рекомендації щодо реалізації в Україні Концепції міжрегіонального та прикордонного співробітництва держав-учасниць СНД / Кер. авт. кол. та відп. за вип. д-р екон. наук В. І. Ляшенко; Мінрегіонбуд України; НАН України, Ін-т економіки пром-сти. Донецьк, 2011. 248 с.
4. Чеботарьова Н. М., Чеботарьов В. А. Медична реформа: вихідні інституціональні, організаційно-економічні засади та регіональні особливості реалізації (на прикладі Луганської області). *Галицький економічний вісник*. 2021. № 3. С. 33-42. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.03.033.
5. Чеботарьов В. А. Четверть століття українсько-американської дружби: допомога Mercu Corps як модель міжнародної співпраці у подоланні наслідків військового конфлікту на Донбасі. *Агора*. Вип. 16. 2016. С. 37-41.
6. Чеботарьов В. А., Колосов А. М., Руденко В. І. та ін. Основи бізнес-планування в мікропідприємстві: наук.-практ. довідник для бенефіціарів Mercu Corps. Старобільськ: ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2016. 52 с.
7. Chebotarov Ie. Marketing research of the agro-food market of Luhansk region: the basis for encouraging foreign investments in overcoming the consequences of a military conflict. *Economic Herald of the Donbas*. 2018. № 4(54). P. 22-28.
8. Горбулин В. П. Как победить Россию в войне будущего. Брайт Стар Паблішін, 2020. 256 с.
9. Амоша О. І., Залознова Ю. С., Новікова О. Ф. та ін. Пропозиції та зауваження до проекту Концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1(63). С. 186-196. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-186-196](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-186-196).
10. Колосов А. М. Структурно-економічні аспекти стратегії реінтеграції Донбасу. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 79-85. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).79-85](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).79-85).

References

1. Liashenko, V. I., Chervova, L. G., Kuzmenko, L. M. et al. (2013). *Strukturnyye transformatsii staropromyshlennykh regionov Ukrainy* [Structural transformations of old industrial regions of Ukraine]. Donetsk, IIE of NAS of Ukraine [in Russian].
2. Chebotarov, V. A. (2011). *Derzhavna rehuliatorna polityka innovatsiinoi strukturnoi transformatsii kharchovoi ta pererobnoi promyslovosti* [State regulatory policy of innovative structural transformation of food and processing industry]. Luhansk, DZ "Lugan. nat. Taras Shevchenko University" [in Ukrainian].
3. Liashenko, V. I. (Ed.). (2011). *Metodychni rekomendatsii shchodo realizatsii v Ukraini Kontseptsii mizhrehionalnoho ta prykordonnoho spivrobitnytstva derzhav-uchasnyts SND* [Methodical recommendations on the implementation in Ukraine of the Concept of interregional and cross-border cooperation of the CIS member states]. Donetsk, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].

4. Chebotarova, N. M., Chebotarov, V. A. (2021). Medychna reforma: vykhidni instyutsionalni, orhanizatsiino-ekonomichni zasady ta rehiona-lni osoblyvosti realizatsii (na prykladi Luhanskoj oblasti) [Medical reform: initial institutional, organizational, economic principles and regional peculiarities of implementation (on the example of Luhansk region)]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk – Galician economic journal*, vol. 70, no 3, pp. 33-42. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.03.033 [in Ukrainian].
5. Chebotarov, V. A. (2016). Chvert stolittia ukrainsko-amerykanskoj druzhby: dopomoha Mercy Corps yak model mizhnarodnoi spivpratsi u podolanni naslidkiv viiskovoho konfliktu na Donbasi [A quarter of a century of Ukrainian-American friendship: Mercy Corps' assistance as a model of international cooperation in overcoming the consequences of the military conflict in the Donbas]. *Ahora – Ahora*, Issue 16, pp. 37-41 [in Ukrainian].
6. Chebotarov, V. A., Kolosov, A. M., Rudenko, V. I. et al. (2016). Osnovy biznes-planuvannia v mikropidpriemnystvii [Fundamentals of business planning in microenterprise]. Starobilsk, DZ "Lugan. nat. Taras Shevchenko University" [in Ukrainian].
7. Chebotarov, Ie. (2018). Marketing research of the agro-food market of Luhansk region: the basis for encouraging foreign investments in overcoming the consequences of a military conflict. *Economic Herald of the Donbas*, 4 (54), pp. 22-28.
8. Gorbulin, V. (2020). Kak pobedit' Rossiyu v voyne budushchego. Brayt Star Publshin [How to defeat Russia in the war of the future]. Bright Star Publishing. 256 p. [in Russian].
9. Amosha, O. I., Zaloznova, Yu. S., Novikova, O. F. et al. (2021). Propozytsii ta zauvazhennia do proiektu Kontseptsii ekonomichnoho rozvytku Donetskoi ta Luhanskoj oblasti [Suggestions and Comments to the Draft Concept of Economic Development of Donetsk and Luhansk Regions]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 1(63), pp. 186-196. DOI: 10.12958/1817-3772-2021-1(63)-186-196 [in Ukrainian].
10. Kolosov, A. M. (2020). Strukturno-ekonomichni aspekty stratehii reintehratsii Donbasu [Structural and economic aspects of the Donbas reintegration strategy]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Herald of the Economic Sciences of Ukraine*, 1(38), pp. 79-85. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).79-85](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).79-85) [in Ukrainian].

Чеботарьов В. А., Чеботарьов С. В. Пропозиції щодо вдосконалення і реалізації «Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року»

На підґрунті узагальнення науково-практичних розробок економічних дослідницьких центрів країни і провідних вітчизняних вчених, сукупності проблем щодо подолання наслідків війни на Донбасі, з урахуванням напрацювань авторів за даною тематикою, обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення і реалізації «Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року» (СЕР), яку представлено Міністерством реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Наголошено на необхідності та актуальності подібного державного нормативно-правового акта (з визнанням економічних й інституціональних втрат країни внаслідок ігнорування його прийняття протягом попередніх років). З метою опрацювання системних засад удосконалення й ефективної практичної реалізації обговорюваного документу в контексті розробки й провадження середньо- та довгострокових загальнодержавних планів соціально-економічного розвитку в СЕР запропоновано визначити оптимістичний, базовий та песимістичний сценарії та часові параметри реінтеграції тимчасово-окупованих територій Донецької та Луганської областей у єдине правове, економічне та інституціональне (у тому числі інформаційне) поле України з подальшою ідентифікацією базового (найбільш вірогідного) сценарію – у межах 7-10 майбутніх років: протягом 2028-2030 рр. Серед інших запропонованих заходів державної регуляторної політики є: визначення додаткових очікуваних результатів прийняття й ефективної та соціально відповідальної реалізації СЕР стосовно підвищення інвестиційної привабливості Донецької та Луганської областей і формування ефективної системи управління новоутворених громад (з обґрунтованими відповідними Індикаторами 2030); відхід від узагальненого підходу щодо характеристики територій Донецької та Луганської областей, контрольованих Україною; врахування і відображення у СЕР сільськогосподарської структури і спрямованості функціонування сучасного регіонального підкомплексу Луганської області (з пропозиціями щодо вдосконалення структури агропродовольчої сфери Луганщини), а також необхідність виокремлення першочергових «точок росту» соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей (з виокремленням таких «точок росту» на прикладі Луганського регіону).

Ключові слова: Україна, «Стратегія економічного розвитку 2030», Донецька область, Луганська область, Міністерство реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Chebotarov, V. A., Chebotarov, Ie. V. Proposals for Improving and Implementing the "Strategy for Economic Development of Donetsk and Luhansk Regions until 2030"

On the basis of generalization of scientific and practical developments of economic research centers of the country and leading domestic scientists on a set of problems concerning overcoming of consequences of war in Donbas, taking into account works of authors on the given subject, proposals on improvement and implementation of the "Strategy of economic development of Donetsk and Luhansk oblasts for the period up to 2030" (SED), presented by the Ministry of Reintegration of the Temporarily Occupied Territories of Ukraine, are substantiated. The necessity and urgency of such a state legal act is emphasized (with the recognition of the country's economic and institutional losses due to ignoring its adoption in previous years). In order to elaborate the systemic principles of improvement and effective practical implementation of the discussed document in the context of development and implementation of medium- and long-term national plans for socio-economic development in the SED it is proposed to define optimistic, basic and pessimistic scenarios and time parameters of reintegration of the temporarily occupied territories of Donetsk and Luhansk regions into a single legal, economical and institutional (including - informational) field of Ukraine with further identification of the basic (most probable) scenario - within 7-10 upcoming years: during 2028-2030. Among the other proposed measures of state regulatory policy are: determination of additional expected results of adoption and effective and socially responsible implementation of the SED in relation to increase of the investment attractiveness of Donetsk and Luhansk oblasts and formation of an effective management system for newly formed communities (with substantiated relevant Indicators 2030); departure from the generalized approach to the characterization of the territories of Donetsk and Luhansk oblasts controlled by Ukraine; taking into account and reflecting in the SED the agricultural structure and the direction of functioning of the modern regional subcomplex of Luhansk region (with proposals of improving the structure of the agro-food sector of Luhansk region), as well as the necessity to identify priority "growth points" of socio-economic development of Donetsk and Luhansk regions (with the selection of such "growth points" on the example of the Luhansk region).

Keywords: Ukraine, "Strategy of economic development 2030", Donetsk region, Luhansk region, Ministry of Reintegration of the Temporarily Occupied Territories of Ukraine.

Чеботарёв В.А., Чеботарёв С.В. Предложения по совершенствованию и реализации «Стратегии экономического развития Донецкой и Луганской областей на период до 2030 года»

На основе обобщения научно-практических разработок экономических исследовательских центров страны и ведущих отечественных ученых, совокупности проблем по преодолению последствий войны в Донбассе, с учетом наработок авторов по данной тематике, обоснованы предложения по совершенствованию и реализации «Стратегии экономического развития Донецкой и Луганской областей на период до 2030 года» (СЭР), представленная Министерством реинтеграции временно оккупированных территорий Украины. Отмечена необходимость и актуальность подобного государственного нормативно-правового акта (с признанием экономических и институциональных потерь страны вследствие игнорирования его принятия в предыдущие годы). С целью разработки системных основ совершенствования и эффективной практической реализации обсуждаемого документа в контексте разработки и реализации средне- и долгосрочных общегосударственных планов социально-экономического развития в СЭР предложено определить оптимистичный, базовый и пессимистический сценарии и временные параметры реинтеграции временно-оккупированных территорий Донецкой и Луганской областей в единое правовое, экономическое и институциональное (в том числе информационное) поле Украины с последующей идентификацией базового (наиболее вероятностного) сценария – в пределах 7-10 будущих лет: в течение 2028-2030 гг. Среди других предложенных мер государственной регуляторной политики являются: определение дополнительных ожидаемых результатов принятия и эффективной и социально ответственной реализации СЭР по повышению инвестиционной привлекательности Донецкой и Луганской областей и формирования эффективной системы управления новообразованных общин (с обоснованными соответствующими Индикаторами 2030); уход от обобщенного подхода к характеристике территорий Донецкой и Луганской областей, контролируемых Украиной; учета и отражения в СЭР сельскохозяйственной структуры и направленности функционирования современного регионального подкомплекса Луганской области (с предложениями по совершенствованию структуры агропродовольственной сферы Луганщины), а также необходимость выделения первоочередных «точек роста» социально-экономического развития Донецкой и Луганской областей (с выделением таких «точек роста» на примере Луганского региона).

Ключевые слова: Украина, «Стратегия экономического развития 2030», Донецкая область, Луганская область, Министерство реинтеграции временно оккупированных территорий Украины.

Стаття надійшла до редакції 11.06.2021

Прийнято до друку 15.06.2021